

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Kiadó-tulajdonos: a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.”

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.

Szerkesztői iroda, hová a lap szellemi részét tárgyszerű küldemények intézendők: **A ref. lelkeszi lak.**

Bérmertetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatnak el. A kéziratok nem adhatnak vissza.

Kiadó-hivatatal.

hová az előfizetési pénzek, a lapba szánt hirdetések és felszólalások küldendők: **Nagyter 136. sz. a.**

Hirdetési díjak:

Minden 5 hasábos peti-sor egyszeri hirdetésnél 5 kr. többszörinél 4 kr. Terjedelmes hirdetések többszöri beiktatása, kedvezőbb feltételek alatt eszközölhető. Minden egyes beiktatás után kincstárilleték 30 kr.

A nyílt-terben minden három hasábos garmond-sor díja 20 kr.

Az előfizetők, a hirdetések megszüntetésénél, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

Valami a hírlapirodalomról.

A lapirodalom, mely hazánkban a negyvenes években alig egy két hetilapra szorított napjainkban meglehetősen kibontá szárnyait.

A sajtó minden irányban hatalmasan működik, különösen pedig a lapirodalom az, mely terjedésében nem ismer határt. Vidéken egy városban két, három sőt négy lap is van (például hozom fel városunkat, hol eddig már három ujság van, a negyedik pedig keletkezéskor).

Minden biznnyal örvendetes tény ez olyan, mely közmivvelődésünk tekintetében nagy horderővel bír; azonban van még is olyan dolog, mely káros befolyással van a közönség erkölcsére általában a hazai ziláltságot, szétszórtságot mozditja elő.

És ennek vádja leginkább a fővárosi lapirodalmat illeti. Lássuk csak mit eszelekesznek ők? Nincs olyan kezdeményezés politikai tekintetben, melyet a másik párt közönsége ne igyekeznék rossz színben tüntetni fel, bántani, ócsárolni, kigymoljni; az egyéneket, kik mellette küzdenek a legzuharabbul sértegetni, jó hazafiságuk, nemes szándékukat kétségbe vonni, ezmost az érdem és általános feladat!... Most midőn a legnagyobb szükség lenne az összetartásra.

Hozzuk fel példaképpé a legközelebbi politikai szédelést! Ugyan mihez tartsa már magát a becsületlen huppolgár? Országos ellenzék gyűlést hirdetnek Pestre, hol az ellenzék tömörülése célozotatik, s noha a kormánypárt nagy része tarthatatlannak véli már állását, neki esik az „Ellenőr“ et Comp és minden fegyverrel a gunynak rágalmának küzd ellene. De felhozni, felsorolni azon veszélyes üzemeket, melyektől a fővárosi lapirodalom mainapság valósággal hemzseg nem akarom, lapunk szük kerete sem engedné meg; elég az hozzá, hogy ki mondhatlan sokat ártanak a nemzeti közszállatnak, az összetartásnak, örökös gyanusítással terhelvén ott fent egymást, súlyos sokszor nem létező csak képzelt vádakot dobván nyilvánosan egymás szemébe, megintatják sőt megsemmisítik a jó akaratokba vetett hitet, s ha így tartokáig a vidéken fogják hova előbb sürgetni ezen megbomlott, zilált, összevart tethetetlen országgyűlés hazahívását, feloszlását.

Valóban csodálatos, hogy ők a nagyok, kik az ország közvéleményét óhajják vezetni, kormányozni, meg nem gondolják, hogy mit eszelekesnek! Tudniok kell, hogy lapjikat nem csak a fővárosban olvassák, s nem csak oly egyének, kik egyik vagy másik karraturán, ismerve a helyzet jelentőségét legfeljebb egy jót nevetnek, de itt a vidéken igen sokan majdnem mindent készpénz gyanánt vesznek, elszörnyűködnek a felett, hogy ha csakugyan oly mélyre ható fekélyek kezdenek dühni az ország testén, mint ahogy egyik, másik lap rajzolja, miért nem gondolkodnak azoknak ellenszeréről?

Valóban a gyamu, a bizalmatlanság az

országgyűlés jelen szomorú képe, iránt a vidéken hova inkább kezd általánosabb lenni! Tudva azt, hogy az ország, a nemzet oly általános bajokkal küzd oly általános veszélyektől fenyegetetik, melyeknek megakadályozását csak a legnagyobb egyetértés összetartás eszközölhetné; nem lehet nem kárhözváttni a mindenféle pártárvnyalatok közönsége magatartását, mely az egymás ellen agyargó párttöredékeket nem hogy összeegyeztetni akarná, sőt inkább folytonosan szítja a tüzet. Hogy hova fog vezetni, nem nehéz belátni. A nép szegényedik, az adó növekszik, az ipar pang, a földmivelőket az elemi csapás háborgatja, mindenki panaszszal fordul egymáshoz, a panasz aztán megtermi az elkeseredést, az elkeseredésből fog következni a kétségbeesés. A kétségbeesett aztán a legutolsó mentőeszközt is megragadja! És mi leend ez?!... Jó lesz egy kicsit gondolkodni fölé. Nem egymás bántalmazása, lerántása, de a közbajgyógyászának megvitatása és feltalálása, a különböző pártárvnyalatok kibékítése volna felfogásom szerint a fővárosi sajtó feladata, hogy aztán a nagy veszélynek egyesült erővel állhatnánk szembe; ez volna a kötelesség, nem pedig az, hogy siessünk egymást a veszélybe dönteni.

Ennyit a fővárosi napi sajtóról!

Hát a vidék!

A vidéki lapok keletkezésének mint említém most van legnagyobb divatja, a mily derék s örvendetes jelenség ez, époly sok rossz hatása is van más részről. Ki a vidéki lapok fontosságát érti, az tudja, hogy az a társadalom értelmi és erkölcsi mivvelődésére van szánva. De a tájadalom ez az, melylyel nem sokan törődnek.

Egy ujság vezetőjének a leghetesebb embernek kellene lenni, s ebből folyó jövedelmének pedig olyanoknak, amely képessége őt ép olyan tehetséges dolgozótársak megnyerésére, mint ő maga. De vegyük az ujságokat úgy a mint vannak, és az oly ember akinek szívén fekszik önmivvelődése hasznára fordíthatja azokat, ha a legjobbakat választja. Zárja ki házából azokat a melyek aljasok, ártalmasok, épen mint kizárna a ragályt (mondja Channing). Ragaszkodjék azokhoz, melyek az igazságot a nagy elvekhez való szilárd ragaszkodást tüzték zászlójokra, s ezekhez mindvégig hűséggel megállanak.

Ha egyik másik vidéki lapot kézzünkbe vesszük megbotránkoszással kell látnunk, hogy azoknak hirdetési hasábjain igen sok hely van szánva a szabadalmazott orvosságokra, s ha elgondoljuk, hogy egy munkás embernek egészsége teszi egész szerencséjét, elbusulunk, mily sokat tesznek arra, hogy oly szerek használására csábítják őt, amelyek inkább aláássák, mint helyreállítják szervezetét.

Igaz, hogy ez a lapnak egyik jövedelmforrását képezi, de szerintem veszélyt hoz, s a vidéki lapokban nem adnék azoknak helyet, mert olvasó közönsége, nem oly

jártas az ily dolgokban, mint a fővárosi lapok olvasói.

A lapokról még sokat lehetne szólnuk Máskor többet.

— cs. — r.

A felső- és alsószabolcsi ref. egyházmegegyék történelmének megírásáról.

(Vége.)

Más egyházmegegyékben már régen fáradsnak az illető e. megegye történelmének előállításá érdekében. Nálunk még egy kövics sem vettettük a másikköz és munkálát megkezdésére nézve. S az én tudtommal legalább, ez az első tollvonás e tárgyban. Ugy hogy ha e cikknek valami sikere és így némi csekély érdeme egyáltalában lehet: az, az lesz, hogy a sokszor emlegetett s tervezett műnek felállításá végett az alaphoz szurta az ásót, körvonalazta az alapot, a talajt, és elkezdte azt az alapdöröt járni, melybe amaz e. történet. mű állítva leendő.

Ha valaki szereti hazáját, megéjét: kétszeresen fogja azt szeretni úgy tartom, ha történelmét, a véres harcok, küzdelmek helyét ismeri, hol az ösök vére s verejtéke porba hullott és pedig nem hiába hullott, és ahol azok hamvai és csontjai hevernek, pihennek a nagy munka után. Viszont: ha valaki vallását egyházát, ennek elveit tiszteli, becsüli, szereti s követi, és ezen elveinek a multban s jelenben, sőt talán a jövőben is, a közmivvelődés előmozdításá tekintetében: nem érdemtelen tulajdonit, és ha ezen elvek elterjedésétől a vallás-erkölcsi élet terén vár, remél valami eredményt megéjében, a maga körében különösen: kétszeresen fogja ezen elveket becsülni, önmagában hűsű és vére változtatni, s környezetének gondolkodásába átültetni, ha ez elveinek majd negyedfélszázados küzdelmeit megéjének területén is ismeri.

Miután így vélekedem: azt is hiszem, hogy a megegye lakossága mivvelődését, értelmi fejlődését s haladását feltüntetve ref. e. megegye történelmét, a megegye minden lakosa, valláskülönbőség nélkül, élvezettel olvasgatná. Hogy e célt is elérhesse az író; a mult idő eseményeit, a zaklatásokat, melyeket netalán, válása miatt, megéjnek lakosainak is szenvedniök kellett, lehetőleg tárgyilagosan volna szükséges előadni. Történeti hűséggel írni: de a régi keserűségek, méltatlan kádások, bántalmazások miatt az alanyi érzésnek kifakadást, kiörést nem engedni: így nyeri meg a mű az általános elterjedést S így eszközlendő szerző azt, a mit a korszellem ma már megkíván, hogy a multa fátoly terített s a vallás miatti viszályokat feledtetvén: az olvasókat, mint embereket, vallásuk alapelvei szerint, „mint egy atyának gyermekeit“ egymással megébékelteti s a testvéri szeretet érzetével egymáshoz fűződési segíti.

Ezeket felül óhajtanám, mint ezikkem címziben is jeleztem már, hogy a felső és alsószabolcsi e. megegye történelme együttesen irassék meg; mivel a megegye különben is csak egyházilag van — eddig legalább — külön választva. A hajdukerület is olyannyira be van ökövel Szabolcsmegegyébe, hogy egyházi tekintetben történelméket együtt bátran meg lehetne írni; a nélkül azonban, hogy a megegyék, a hajduk küzdelmeiből s az ezek irán nyert jogokból, akar a multa vagy jelenre, akár a jövőre nézve részt követeljenek, mindamellett, hogy történelmök egymásával mintegy összeesik. Egy szóval én igen szeretném, ha a szomszédos, sőt többet mondok testvér s névleg is majdnem egy egyházmegegyék történelme együtt adatnék; ha t. i. az alsószabolcsiak is így éreznének s gondolnának és ezen tervezet ellen kifogásuk nem lenne.

Tudom, hogy az ezen tárgyra vonatkozó történelmi adatokat sokan nálammal jobban ismerik a polgári és egyházi megegyék s egyes családok levéltári adatai után; mert én történés nem vagyok. S épen mivel én és velem együtt mások is, keveset tudunk e tárgyról, azért óhajtanám az e. megegye történelmének megírását így aztán mi is s az utolsó ívke fü is megismerkedhetnék vallásának és egyházának multjával, és elődeinek a vallásért, egyházügységért, s a lelkiismereti szabadságért vívott harczaival. Hátha még azt is elerénék az által, hogy mostanában kiesebe vett, majd azt mondtam, hogy lengett, vallásos elvek s elhangyolt egyházi ügyek iránt a lelkesedés, buzgósság felébresztetnék! Mert bíz, mi tures-tagadás: erre is nagy szükség volna!

Okmányul, kuforrásul szolgálának: a polgári és két egyházi megegye levéltárában található s ezen ígyve vonatkozó irományok; s ha a megegye lelkes s jó részben protestans főri családok megnyitnák családilevéltáraitak szerző előtt, a mi én em kételtemen családlévéltárai adatai. Továbbá az egyes községek lelkészei szivesen, örömet közölnek a községük törté-

nete s fejlődésére vonatkozó s általuk megszerzhető, kikutatható utbaigazított rajzokat, mondákat, melyek egyházkultúrája némi világot vetnének ki.

Most áll még előttünk egy fontos kérdés: ki legyen a szerző?

Kimondom erre nézve is véleményemet nyíltan, őszintén, rendes szokásom szerint; anélkül azonban, hogy az elhallgatottnak akár történelmi ismereteiket, akár műbírói képességeiket kétsébe vonnám, vagy kisbentíteni is volna szándékomban llyesmire nem gondolok.

Mondom még egyszer, hogy a nélkül hogy a két e. megye általam nagyrabecsült jelesének érdeméből levonni s hozzáteszem már most: a nélkül, hogy az általam javaslatba hozandó szerzőnek, kinek nevét mindjárt ki is írom, szerénységét sérteni akarám: én az említett két e. megye történelmének megírására Dr. Heiszler József urat, jelenleg dombrádi lelkészt, egykori tanúromat, általában nagy hírű és közkevesseggé egyháztörténelem tanárát s sárospataki főiskolának, ki ugyanott és akkor egyetemes „egyháztörténelmi kézikönyvet írt s adott ki, öhajátánam felkérni. E előtte a kutfők, s az egész tér, némileg e tervezendő műre nézve is, ismerősek s így hátrábban, szabadabban mozgathat, mint a ki az e nemű munkával még oly tüzesen nem foglalkozott.

Bárcsak viszhang nélkül ne hangzanának el — más indítványozók példája szerint — az én indítványt tartalmazó kiáltó szavaim!

Bárcsak e. megyéink is kiadná történetének megírásában, az egyetemes magyar protestans egyház történelmének előállításához tőle is méltán megkívánt részt, hogy így eme nagy mű minél előbb összeállítható legyen! Assuk, vajjuk legalább az alapot; dolgozzék, ki mit tehet. Az egyesült erő gyorsan s hihetetlennek lát-szó eredményeket szokott felmutatni.

Görömbi Péter.

VIDÉKI LEVELEZESÉK.

Dombrád, május 18.

Tisztelt szerkesztő ur! Szeretnék önnek valami jó újságot írni, de hát azt most csinálják a delegációban, meg az ország házában. Az nem a mi dolgunk. A mi dolgunk nagyon egyszerű: túrni és fizetni. A türelem rózsát terem, a fizetés adósságot, ha nincs mi-ből fizetni. Maradunk a türesnél, a másiknál úgy is elmarasztalnak.

Gyermekeinket felírják közös hadségi zsoldosoknak. A magyar született katona, az igaz, de nem született zsoldos. Szép volna, ha már az mondatnék: „A katona született polgár; mert született hazáé.” Hogy gyermekeinket elviszik katonának idővel beharcolni a kabinetek háborút, az régi dolog, szót sem érdemel, de ma már lovainkat is besorozák. Ez egészen új intézkedés. Hajdan, ha a vitéz hadseregnek lóra volt szüksége, megvették, kifézték és elvitték, ma humánusabban időkét élünk, ma csak besorozják, elviszik felhasználják, aztán ha nincs több szükség rá, visszaadják embersegéssé t. i. tartás végett, rásitják az állam béléjét, hogy ha kedve volna valakinek adótörles végett jószágát eladni, ne legyen kedve megvenni senkinek, s az élő lö legyen holt tőkéje a szegény gazdának.

Ezen intézkedés nem csak új, hanem méltányos is. Mert ha fiainkat besorozák, felhasználják, s ha nyomorúságú téve életben marad, hazaküldik rongyos köpenyeggel, sárga medálival koldulni az egész országban, hiszen ki is győzné egy nagy háború rokkantjait menházakkal ellátni, ha már fiainkat ez történhet, miért lennének lovaink is különbek gyermekeinknél.

A „Szabolcs” tárczája.

Orbán is elmúlt...

(Hűdég május utólján.)

„Orbán” is elmúlt a „mogorva”
Még is hűdég, fagy sél süvölt.
Cinkét fog az embernek orra,
Pedig meleg kabátot ölt.

Virág fázik a mezőnek,
Madar ének nem lelkesít,
Füvében a didergő földnek
A fúrj takarja pelyhesít.

Apró bogárkák mummögése,
Nem dongsza az est alkonyát!...
A gerlek távol bus nyögése
Hozzánk mi végre nem foly át?!

Miért a tél tavasz közepén?...
A balga ember felkiált!
Ne zugoldj: hisz olyan épen
A természet mint a világ!

Lukács Odón.

Szépészeti tanulmány a „muhi-pusztai csatáról.”
(Episód a szerzőnek IV-ik Béla című nagyobb eposzáról. — Lásd a „Szabolcs” 14, 15, 16-ik számait)

Korunkban a nagyközönségnek mely a költészetet érdemlegesen nem foglalkozik, nincs többé helyes érzéke a hexameterekben írt versek különösebben nagyobb, terjedelmesebb álló alkalmatosságok iránt: és ez nem is nagyon csodálható!... A régi klasszikus iskola ragyogó teremtetők, hőseit, lángszellemeit napjainkban alig olvassa valaki, s ha igen, az csak egy-két költészetet foglalkozik, ki tanulmányozni szereti és óhajt, s egy-két univerzális műveltségűre törekvő, ki tudósabb körökben torogván, olvas, hogy tudjon, isme, kedni akar, hogy járattalnak ne tartassák; a meg főképpen a kritikus és esztétikus, kinek az életével azonos feladata. Ez az ok, mely arra indított, hogy vissza térjünk még egyszer a lapunk tárczájában közölt „Muhi pusztai csatá”-hoz.

de ha lovaink piaci értékét főnkre tessük akkor mikor az adó, kivált az árteres vidékeken, hol savannai dudva terem a vetés helyén a vad állatok számára, újból emeltnél szándékoltatik, az már kissé kellemetlen dolog marad.

Van a dologban azonban két lö. Jón t. i. mint mai nap szokás, az adóhajtó és fogláló. Első dolga be nézni az istállóba, t. i. hogy van-e még ott valami lábas marha, s meglátja a lovon az állam béléjét kifordul onnan, s ott hagyja a lovat. Ez tehát állam-biztosítás a lovak számára. A másik az, hogy miután a szép 15—16 markos csikót senkinek nincs kedve többé megvenni, mert bajos dolog más számára vásárolni, eszöbbe jut a gazdáknak, apróbb fajú lovakat tenyészteni, vagy gyenge korukban befogni, s így megromlani, hogy így ha rossz is, legalább az övek maradjan, s ne legyen holt kapitalis, a mely másnak szolgál, meg el nem lövik, akkor azután kiféztik, s a gazda megszabható az idegen lö tartásáért. Ez új államgazdászati és lötenyészési intézkedés, de a mint mondtam, a szokos mellett van jó oldala is.

Ad vocem „árter.” Azt rebesgetik, hogy a minap Nyíregyházán a tiszaszabályozó társulat az árteri földeket már előbb holdanként 60 krral megterhelvén elhatározta, hogy az ideit tekintet nélkül behajtasza. Ez furcsa humanus eljárás lesz. Lesz látványosság elég ismét. Ismét láthatjuk az adóhajtó hosszú ostorral a kimenő csorda elé állani, és visszahajítani; mert hiszen ő azokat elhajtani akarja. A megmentett árter nem termelt mást, mint iszonyatos adót, de két év óta véte magát sem. S mikor határozta az adó emelést? Akkor a mikor a határban a kifagyott repcéket kiszántották és más öszi vetéseket is; mert azok is kifagytak, s vettek kölcsönpenzt, hogy vehessenek új vető magot, vagy marháikat pazarolták el guyy pénzben e czélra.

Ezen szép kilátásokhoz a jövőbe csatlakozott azután más, mert a rossz is párosával jár, nem csak a finács és fogláló. Mi ezt is megszoktuk évek óta. Május 13-án szombaton délután három órátkban neki borul keservesen és elkezd dörgögni, jött azután jeges, utób havas esős zivatar, ez azután tartott egész éjjel át, meg a másik és következő napon. A gulyát és ménest ott találta a mezőn, s verte egész éjjen át. Reggel azután vasárnak lett. Harangoztak a templomban, de nem ment senki oda. Az eső szakadt, a szél ordított, a nép pedig kiment a víz borította lápokra, összerkeszti jószágát, vagy megolvadni, hány darab fekszik dögvölve. Nagyon szomorú nap volt ez. A merre ment az egészséget kockáztató ember mindenütt elhullott állatokkal találkozott előbb juhokkal majd malacokkal, végre nagyobb állatok hulláival. Némely szép lovak és csikók gazdáik szemök láttára rogytak össze a zombékos láp vízébe. Itt ott a tömördek hullakal borított tisztáson, vagy a nádas vízben látni öszegimbredve még néhány élő állatot is. Derék szolgabírnik t. Bónis Sámuel ur, ki akkor érkezvén meg, a zivatar daczára bíránkkal Vajda Jánosossal, kimár az előtt kétzer fordult meg a vész helyén, ki ment a helyszínére s nagy erőfeszítéssel megmentett a vizekből öt darab csikót, háza jövén kidoboltatta, hogy mindenki, a ki egy lovat vagy csikót megment 2 új trtot kap. Ily uton lett még az nap este 25 darab megmentve, de az elhullottakat derék szolgabírnikben sem sikerült meg-eleveníteni, ezeknek száma eddigéig mintegy száz darab, tevéen ezen értékes szép állatoknak árát egyre máris csak ötven forintra, a helység ezen éjszaka 5000 frt kárt szenvedett.

Most már elszomorított gardának a nyúzsáll foglalkoznak sokan e sötét munka alatt keserűen morgolják: „Ma nekem, hohnap nekem.” Hiszen majd elő

Költészetünkben az eszményiség elve a negyvenes évek elején kivitta diadalát, vagy is elérte klasszikai tetőzést a szépirodalom, azóta új eszméknek és elveknek hódol az író és olvasó közönség egyaránt. Vörösmarty Mihály halhatatlan eposzai ma már legnyugabb részt a könyvtárakat ékesítik. A hexameterek nehezes, de ragyogó kifejezéseivel melyek nemzeti nyelvünk erőteljes kifejlődését annyira elősegítették nem vonzódik az olvasó közönség, egy Petőfi, Arany stb. után.

Szép ragyogó kor volt pedig ez nemzeti irodalmunkban; midőn t. i. tartalom és alak a legmélyebb konkrét egységbe volt egymásba átvéve, mit eszménynek ideálnak nevezünk. Ezen korra következett az ugynevezett romantikus ma kora, mely lényegesen megkülönböztelendő a tulajdonképeni értelemben vett regényirodalomtól. Műbölcsészetiileg a romantikus alatt értjük azon műalkítást, midőn a tartalom tul nó az alakon, midőn többet fejez ki maga a szó, mint tulajdonképeni érteleme; midőn a kifejezéshez gondolat járul s mint egy olvastatni enged a sorok között, eszmékre figyelmet, melyek a szavakban voltaképen kifejezve nincsenek.

Ilyen például Shakespearenál midőn a gyermekeitől megfosztott anyának szájába ezen szavakat adja: „Mekki nincsenek gyermekei!” Ilyen Homernál, midőn Hélenának szépségéről azt mondja, méltó volt, hogy a trójaiak annyi esztendeig harcoljanak érte.

Ez újabb iránynak, mely ma költészetünket foglalkoztatja, hódol a mai olvasó közönség, ugyanazért ha régibb iskola szülöttével találkozzunk itt és amott nem sokan törődünk vele, mint könyvelmi házi asszony vendégesség után érkezett vendégével.

Ezek közé tartozik ama mű is, mely jelenleg tanulmányunk tárgyát képezi.

Azonban az ítéseknek, ha méltóan akar itélni a művész felett be kell élni magát annak világába. „Wer den Dichter will verstehen, muss in Dichters Lande gehen” (Goethe).

Azonban a költőnek nem csak országa va hanem világa is mondá Erdélyi, hol a képzeteknek saját neve, köre és színezeté tündérvilág lelle előtt. — Igyekezünk azért betekinteni a kezünk alatti műköltőnek világába, hogy őt fel foghassuk.

az adóhajtó megint. Tavaly nagyon megszerzettünk ketten is jötték, s megültek helyeinket egy álló hóhnapig. Jajh. Nem tudtuk fizetni. Nem termett volt magunk sem elég... de az neki mindegy... Mit fogunk enni a télen, ha elvetjük a kevés magot? Neki az is mindegy, ha egymást esszik is meg... A jószágunk nincsen ára, senki sem veszi... Nekem ismét az is mindegy. De hát jött a rossz aratásra még is egy kis megdelem... a cholera, s a ki meghalt, beadta adó-könyvét... A ki elkeverte a halált, az lássa, mint fog kiegyezni az adóhajtóval. Az ellen nem segít sem az ópium, sem a hideg víz borongatás... nem semmi.

A zivatarnak azonban, hogy igazságosak legyünk, volt egy jó oldala is t. i. épen teljes zugása alatt éreztük, kezük a fogláló biztos s helységbe, foglalni szándékoztak. Themisz ezen görög istenség bízta meg őket, s miután már a régiek bekötötték ezen istenségnek szemét, azt sem láthatta, hogy most zivatar van készülődés, s kiküldötté hű áldozatát. Ezek el is jöttek Dombrádig, de a zivatar a szegény áldozatnak respiumot rendelt néhány napra... míg a hitelező ismét azt mondja: En nem várakozom tovább, a pénznek joga van gyűmöléshez.

Csudalatos fa az a pénz... valóságos Upász-fa. Az oda került hullák, csontok halmaza mutatja, hogy valóságos meregfa és halált terem.

Az országos törvény elismeri, hogy joga van a fának is megteremni a maga gyümölését. Az uszora szabados dolog lett.

Voltak oly emberek is, a kik azt kérdezték egymástól: vajjon ker. állam, ker. társadalom vagyunk-e?

Mino különös kérdés a XIX. század második felében Ugy látszik, hogy némely emberek bemohosodtak fejével együtt emlekedő és reflectáló tehetség is. Hiszen a modern természet tudomány „Schwartz auf Weiss” meguattatta, a ki nem hiszi hát olvasa Darwin, hogy az emberfaj csak egy ós majomfaj gyönyörü kifejlésének indult válfa. Valamint pedig a majomoknak ker. elvet és moralt prédikálni még Szent Antalnak sem jutott eszébe, ó csupán a halaknak beszélt, úgy megfoghatatlan dolog azt ezen új dicső majom válfajon megkísérteni!

Meghajlunk az idő hatalma, szelleme s a természet-udomány bölcsesége előtt, hanem ezen hypothésiseken épült és magát exact gyanánt hánvó vető bölcseség ellen bátrak vagyunk még is azon egyszerű kérdést kockáztatni: hogy vajjon mi igénye lehet ezen nemes majomválfajnak, melyet a szakismeretlen régiek felíletessen „embernek” neveznek el, mi igénye lehet a személyes szabadsághoz és személyes joghoz? Ha egyéni nem vallás-erkölcsi a la nyok, miként követhetlik a fenálló hatalommal szemközt, hogy jogalanyul elismertessenek? Mino alapon követhetnek oly hangosan a rendőri állam helyett (mely őket jobban megilleti) jog-államot? Hiszen kaczagányos őseik a derék Patvárok és Orán-gutárok erről soha mit sem tudtak.

Különbben az uszora szabadságát illetőleg még azon észrevétel is hallottuk hangzatni, hogy habár a pénz szabadtérme természeténél fogva jogos, de felszabadítása akkor történt, mikor az ország és egyekes általános pénzvarban szenvedtek: tehát tényleg nem volt más, mint az általános nyomorak fokozása odatétele a szenvedő emberiségnek a szivtelenségük lábaihoz; mert hogy a pénzembernél szivtelenebb válfaj nincs a társadalomban, az minden kétségen felül áll.

Továbbá még azt is hallottuk hangzatni, hogy mind az ó, mind az új szövetségi szentírás tiltja, kár-hoztatja az uszort, a szentírás ker. államban oly isteni okmány, mely még a törvényhozókat is lelkiismeretileg kötelezi... és ime azon urak még is megsza-

E töredék költőjének világán első tekintetre be-látszik a pályáját dicsően megfutott klassikai kor. Műve el tudva azon élvezetet, melyet egy-két avatottnak nyujt tagadhatatlanul műtörténelmi becses bir. Kortársai kik a nyelv s nemzeti irodalom hőseitől nőtték ki magukat már rég nyugosznak. Ó szerény lelkevel engedte végig haladni az idöket a nagy küzdelmek a nélkül, hogy belevegyült volna, de nem munka nélkül, hanem a nélkül, hogy velök ne érezet volna, de munkáját elrejté gondosan, mint a vadmék szorgalmasan és művészigal alkotott sejtjeit, az erdők ismeretlen homályába. De mit nem kutat ki a vizsga szem, a meleg költői kedély volt a kalauz, mely vezérelt s a gondosan, erővel, költői hivatással alkotott művek fel lelté fedezze, így sikerült e lapok szerkesztőjének néhány töredéket e lapok számára közvetítés útján meggyerhetni.

De lássuk közelebbről e töredéket.

Első tekintetre feltűnő és gyásos eredményi csata leírásában a költőnek gondos fellogása és a legkisebb részletekre is kiterjedő figyelme, mely az egészen inkább hátrányára válik ugyan, mint előnyére, a mennyiben az aprólékossgáig vitt pár harczok festése, nem engedi az egyes nagyobb események kellő kidomborítását, azonban ha figyelembe vesszük Vörösmartnyak is „Zalán futását” ebben is gyakran az unalomig folyóvált apróbb részletekkel találkozzunk.

Töredékek az egész mű belső összhangjára és szemléi összefüggésére ítéletet nem hozhatni ugyan, mind a mellett lehetetlen nem utalnunk azon gyönyörű leírásra, mellyel a Szzirom és Kálló közötti harczot festi, különben az egyes episzódok talált festésével, már a „Besztercei vándorlár”-ban is találkozzunk.

Különbösen Szziromnak leírása az egyik legszebb része e költeménynek; mely is így hangzik: „Nyilak Szzirom pedig im jó, Immasu vállán élő Hó színelvél szóit ragyogó káftányban, aranyló Szzirove, vrag himzét szállal, mely a kavmri bérczen, Hangarugyón s ruta zóvá ágaskin legelészét, Bak szorszállatból, pök halójjára hasonló, Késült ús-övein hollótt szinü papakkal, Mely hegyiben gyors him nyugárnak lengeti tollát, Veriboros pirosan, hosszan, távolra kitűnőn. Jón szép szürke hamar párpan; a sál-öv aranyló Vert fogatu gyilkot matogat, míg jobbra kilencez láb

váltak az uszort. Isten tiltja, a lelkiismeret kárhöz-tartja, és ma még is a törvény szent aegise alatt azon iszonyatos szörny, mely épen a sorscsapott emberek vért szürsöli ki kémleletlenül... ezen új Schilock a szívében lelkeben megrendült bír kezéből követeli "Az egy font hust az áldozat testéből."

Ezen észrevételre kész a felelet "Az országos törvény senkit sem kényszerít arra, hogy éljen az uszora szabadságával. Neki az elvel volt dolga, hogy t. i. a pénz is legyen szabad (habár a föld még nem is egészen az!) Ha valakinek lelkiismeretével ellenkezik a joggal élni, ne éljen vele... s ha netalán nem volna lelkiismerete, vagy épen olyan lelkiismerete volna mely még a hajótörést szenvedők roncsaira, uszó máhákra is kész kiterjeszteni kezét, az nem fog új dolgot tenni, az csupán a régi Jus littorale, "Straudrecht" kedvezményeit élvezi. Különb a lelkiismeret egészen magán természetű dolgot mindenkinél belső házi kérdése, oda az állam be nyúlani ovakodik, t. i. már most, ldáig sokszor megette az is.

De hát a társadalom hajótörést szenvedői hová meneküljenek? A parton ott várják a harics-ches kalózok az uszorások új czime alatt, a hullámok között ott várja az elmerülés. Meneküljön az új kor mehe-lyébe: a humanismus révébe. A humanismus a mai kor vezére, mutatja a keresztény élet elavultnak tartja. De hát mutassátok meg, hol lakik a humanismus a földön? A társadalom melyik osztálya képviseli? Hol van mentő révé? Az új Schilock iszonyatos alakja áll az üldözött elé mindenütt. "Egy font hust a testéből és megmentlek." De azt az egy font hust szíved tájé-káról vághatja ki... Menj, maradj a hullámok között, ha szerencsétlen vagy. A társadalom páriája lettél, ha szerencsétlen vagy... Nincs becsület; mert nincs pénz... Nincs hiteld; mert nincs pénz... Nincs jogod az emberek részvéthet; mert nem biztos visza-zsáfetési képesség. Ne hivatkozz emberi orczára, ha nincs pénz... maradj a hullámok között... "Egy font hust a testéből"—kiált utánna az új Schilock — és megmentlek..."

Vannak itt ott még olyanok is, kik azt a régi Evangéliumot tartva kezökben, azt kiáltják a vergődő után: "Ne félj csak hidj... Nem csak a hullám van alattad, s a háborgó ég teletted, hanem az is, ki parancsolhat a haboknak és a szeleknek... Ne félj bizál-Isstenben. Isten a mi erős várunk.

De most irtoztos hahota támad e szózat hallá-tára a partokon... "Ime még vannak — kiáltják — öönvív előtti Pleshosurosai is a társadalomnak... az ő világ kövületei megszólalnak a XIX. század má-sodik felében... No majd meglátjuk mino új hypothe-ka az a hit... vajjon beváltja-e a Rothschild ház ezen alap utálványait? Lássuk, vajjon jól tarthatja-e pusztai manuvál e jámbor ember éhes gyerekeit?"

E hangok a má társadalom hangjai a humanis-mus századának ismert hangjai

Két hang hallatszik napjainkban: Kaczag és nyögés! de hogy ki kaczag utóljára? Azt még nem tud-hatjuk.

Apánk ugy tartották; hogy a bagoly is bíró a maga házában." Ennél fogva azt is hitték, hogy a vi-lágházban a világház ura lesz az utolsó szó... Ma azt hiszik, hogy a pénz egyedül a határozó hatalom, és a világ összeomlás katasztrófijában a pénzesörgés lesz az utolsó hang... az arany minden.

Ha szerkesztő ur azt hiszi, hogy az talán még semm egy lesz, s hogy a társadalomnak más ura kell térti előbb utóbb: így azt fogja mondani, a mit sokan szeretnének hinni, de kevésnek van ereje bátorságra hozzát.

Dr. Heiszler József.

Hosszu deitát forgat, s vele vért ont életet olt el; Balja pedig ravagó réz pajzsak alatta feszk meg, S oldalt függ kövesen ragogó, sarló aszalu karl.

Szép és erőteljes nyelvezettel festi továbbá a harcokat a két hős között különösen a következő ne-hány sor emelkedet:

"A tóvára piros toll szino után rohan ám ott Fürgé Szarom csavargó s lebegő lábakkal odabb áll: Mint ha himes rétek sokszio virágai köz-ben, S szellő futva czikáz. Kálló nyomán van azonban, Nem hederítve reá, mi halálós véz nyeli jobban. Végre lühetében, be nem érhetvén, buzogányát Megcsóválja, suhintja, repül az az illó Nyakszirtébe, s a hót vérpírál festi zekéjén. Szédül, felbukik s a port markolja, kapálja. Szive törött Kálló pedig a hörgőnek aczéját Markából kivéve, s dörögven: "Ibrányi tor ez ma!" Elveszi elrabolt díszet vasá éle — fejestül.

A mi általában vége a nyelvezetet illeti sok helyen igen szép is, s az akkori nagy költőkkel kiállja a ver-senyt; hasonlatai, melyek a hősköltevényekből kima-radhatlanok legtöbb helyen találók emelkedettek; mid-őn a tatár sereg vad csatájáról szól imigyen:

... Csatára imittén Oly rohannás, mintha hegyc szakadoznak a Tatra Fenségből ...

Vagy Baturo! ... Előre "Kergeti a kunokat Batu menydörgése: "Csatára." Söt maga is mint a szelvéz tépte borulat Tomnyos torlati két csatogva czikáz el a villám stb."

Vagy végre midőn a vitéz Ugo!niról így ír: ... Mintha kuvasz sereg Összeváz a prédán és marakodva körömmel agyarral Szagatják egymást, s a csavargó farkas elő jó S közé csap, ők farkat vonván, sündörögnek arrább: Ugy Ugo!n leverő jobbjával a mint ide tor rout, Bősz Peta nagyságt remeg s hatráll előle."

Többeket idézhetnék még az ily hasonlatokból, de felesleges lévén végül csak azt jegyezzük meg: Vajha minél többet adhasunk át a költő régi művei közül az irodalomnak.

Szellemi.

× Szomorú áldozata a gyermekek kegyeletlen-ségnek. Egy 65 éves agyastán (T. Gy.) városunk la-kosa, — nejt már előbb elvesztvén, — leánygyermeké által agkgrót és gyengeséget nem illett munkára kény-szerített, több ideig majd elmentvondva, majd hall-gatag komorsággal türte ezen embrietlen eljárását, míg végre számot vetve e világ hiábavalóságával kiment egy szép hajalon neje sirjához, ott kikécséget magát s neje sírjánál, egy saját kezével ültetett fára felakasz-totta magát. Az e nemü apagyilkosságra még nincs törvény.

(.) Május 27-én a gyermekmajális csakugyan megtartott. Dacára az egész nap dühögő hideg esztaki szélnek nagy közönség vett részt a gyermek ün-nepélyen, hol aztán a gyermekek kedvéért az ifjak és öregek is mulattak. Többféle folyt a mulatság, itt a vidor gondatlan gyermekek, amott az iparos ifjak, másutt ismét a földécske tánczoltak. A vendéglő előtt mint rendesen a művelt osztály ifjai és hölgyei tánc-zoltak, a mostani divat szerint legükből idegen tánc-zoktat. Az ebéd igen czifra volt, de a kiszolgálás da-czúra a sok kelnernek igen silány. Az asztalón már a káposzta körül jártak, midőn még az utólján levest se kaptak, úgy hogy többen eltávoztak az asztal mel-lől. A majális az első egyesült majális, hol minden felekezeti gyermek az idő szerint együtt örültek a tavaszi ünnepeikre a legnagyobb egyetértésben folyt le. Egy kis feltűnést okozott eleintén, hogy a r. kath. és g. kath. lelkészek hiányoztak a közelebbről, de az-után értesülték, hogy a tisztelt lelkész urak hivatalos teendőik által el voltak foglalva. Baleset is történt, az egyik és polgár az erdőn keresztül hajtani akaráván, az ellenálló kerület legizolta, az illető tettes neve tud-atván, hiszik, hogy elveszi büntetését.

(x) Nikelszki Mátyás polgárúrsunk családját ismét nagy veszteség érte. Még nincs egy éve hogy jeles tehetőség, képzett fiát Andort eltemette, most újab-ban maj. 26-án aig egy heti kínos szenvedés után, vi-ruló hajadon leányát a nemesleltől, melyen érő Erzsike kasszonyt kelle örök nyugalomra kikisérni Nyiregy-háza közönsége nagy számmal gyűlt össze a temeté-sen, hol Farbaki József ag. hitv. lelkész mondott szíve-rehata beszédet. A felejtethlen halottat 12 helybeli út-ny vitte ki egész a temetőkertig. Hol is Bartholomaei-desz J. helybeli ág hitv. lelkész és főesperest érzékeny hangokban bucsuzott el a kedves leánytól. Legyen ál-ma édes a kedves halottnak. A vesztők szívesebbet pe-dig kötözte be a hit és idő.

+ Képviselői gyűlés Nyiregyháza máj. 28 1874. A jegyzőkönyvek hiteltelítése után sorrend szerint ta-nácskozás alá vétetett a gazdasági és jogügyi szakasz-tály jelentése a kir. kisebb helynövénytelek malmok és boltok bérbeadásának tárgyában, mely nem módosítások-kal helyben hagyatván, az árverés júl. 1-2, 3-án le-endő foganatosításával polgármester elnöklete alatt, uszi ügyező, főjegyző, Idecsator János, Bodnár István, új. Török Péter, Haas Már, Nikelszki Mátyás, Sütő Jó-zsef, Kerekéti Miklós, Mathaides Gusztáv és id. Benes János bizattak meg. A megürült főjegyzői állomás be-töltése következtén, polgármester felolvassa azon há-rom egyen levél, kiket 10-10 képviselőt tag ajánlott a törvény értelmében. Ezek Sári Pál, Palánszky Sámuel és Czupra Endre valának. A szavazatok felbontására elnökül Bartholomaeides János, tagokul Simon Endre, Mathaides Gusztáv, Farbaki József, Kovács Gergely, Kerekéti Miklós és Lukács Odón bizattak meg. Be-gyűlt összesen 140 szavazat ebből Sári Pálra 85, Pa-lánszki Sámuelre 27, Czupra Endrre 23 szavazat esett, 5 szavazatlap üres volt, így Sári Pál városi főjegyző-nek megválasztott. Az irnoki állomásra közfelkialtás-sal Kovács Benjámin választott meg. A Sári Pál meg-választása által megürült árvászeki ünökésg választás általi betöltése jun. 2-ikára tüzetelt ki.

(Sz) A Franklin társulat ajtában a következő könyveket kelté hozzánk: "Gyakorlati utmutatás az eperfa és selyem hernyó tenyésztésére", "Világtörténelem" új. Vasvári Benő I. kötet ára 60 kr. "Hogyan boldoguljunk!" írta dr. Mathews Vilmos két kötet, ára 1 frt. "Német nyelvtan" közép, real, s polgári iskolák stb. számára, írta Graf Jakab Budapest. Vezér esilla-gok vagyis velős mondások és költői gondolatok honi és külföldi remikörök műveiből. Általában e művek új hasznosság, mint előcság tekintetében figyeltem érde-melnek. Különösen ez utóbbi ("Vezér csillagok") ki-tűnő belbecsel bir. Alig van nevezetesebb viszony mondia a szerző könyvének elosztásában, melyre az e műbe felvett remek eszméi és mondatai a lángeszű írök-nak világot és fényt ne árasztanakban. Ajárljuk e mű-veket az olvasó közönség figyelmébe.

(6) Jurányi Hugó életirásában több sajátbiba csuszott be véletlenségből, melyeket azonban, minthogy nem annyira értelemszavárók feleslegesnek tartunk ki-gazítani az egyet kivéve: "Madách szobában halt meg" helyett "Madách szívbájában" sat olvasandó.

(—) Folyóhó 20-én a g. kath. torony ablaká-tól az ész, eltörvén alatta a lábtó annak darabjával együtt lecsod, de oly szerencsésen, hogy semmi nagyob-bi baja nem történt, a lábtó ugyanis függelyes irányban osven a földre befuródott a földre, az ács pedig rajta függve maradt.

+ A máj. 27-én tartott majálison 160 sze-gényebb sorsú és árva gyermek kapott ebédet a kö-nyörületés szívek részvéte folytán, e tekintetben leg-többet lehet köszönni városi főkapitányunknak, ki az ebédhez szükséges pénznek legnagyobb részt maga szolgáltatta az általa megittelt és behajtott büntetési pénzekből.

6.) A nyiregyházi ref. új templom javára történt adakozások folytatolagos sorozata: Vatter Ferencz ur és neje Jeszerniczky Luiza uró halászi birtokos 5 frt, Vaday György ur 10 frt, Özevgy Hatzel Antalné uró 100 frt, Özevgy Jármy Menyhért uró 200 frt, Néhai Tóth János ur és neje Lövey Borbála uró 100 frt, Csengery Sámuelné uró 100 frt, May Adolf ur 100 frt, Barzó János ur 10 frt, Korsolay Károly ur részlete 2 frt, Molárovc Mariska k. a.

által készített kisorsol pármáért befűt 81 frt. A tisztelt Lukács Odón urtól kisorsolt tőrtéképpa behozott 45 frtot. Krajnák György uró a szöcsk és urasztal-hoz gyűjtögetett 28 frt 50 kr, Id. Szabó György ur templom építéshez 3 frt, If. Szabó György ur temp. építéshez 1 frt, Özevgy Csernák Mihályné uró részlete 2 frt, Szabó István ur 2 frt, Kovács György uró 1 frt, Berecz Mihály ur 1 frt, Holek Jánosné szűl. Fű-pöl Zsuzsanna uró 20 frt, Mikcezn uró 1 db. ezüst koronázási emléképn 40 kr, Szalóczy Gábor ur 40 kr, Követési Danes György uró 1 frt, A csizmadia czéh 50 frt, Goldberger Emánuel ur 5 frt, 1873 mártius 15. behozott 20 frtot, Szentes egyház 15 frt, Batári Mi-hály ur 5 frt, Kiss Jánosné uró 5 frt, Vancsodi Pál ur 5 frt, Raksányi Sándor ur 5 frt, Fábján Zsuzsanna uró 5 frt, Jánosky András ur 20 frt, Berecz György ur 5 frt 20 kr, Özevgy Seres Jánosné uró 2 frt, Fítkonidesz Endréné uró 10 frt, If. Dudinsky István ur 1/4 frtos ezüst pñt 25 kr, Diecz Lajos ur és neje 50 frt, Bekény Benedek ur 1 frt, Mendek Jó-zsef ur 10 frt, Adamkovics Józsefné uró 4 frt, Fejér Imre ur sorsjegyekét felűltizett 7 frt, 50 kr, Vinkler József ur doct. Meskó ur által 15 frt, Deak József ur 20 frt, A varga czéh 20 frt, Mráz Dániel ur és neje 40 frt, A szabocsii hitelbank" 13 frt 55 kr, Ho-rovicz Jakab ur 2 frt, A "nyiregyházi takarékpénztár" 50 frt, Tóth Bálint ur részlete 3 frt, Biri Károly ur 10 frt, Nagy Mihály ur Debreczenből 10 frt, Süták Lajos ur 10 frt, Hudák János ur Lipták János hagyatékából 100 frt, szinte a tiszt. Kerékgyártó céltől 10 frt, Palánszky Sámuel uró a szöcsk és urasztalra gyűjtögetés után be-adott 55 frt, Széfné Gyula ur a május 2-án előadott concertból 34 frt, 44 kr, Négycsényi Abrahám ur 6 frt, Valaki 5 frt, Összesen 5666 frt 21 kr. — Az előbbi éveken történt adakozásokból: 1863-ik évben Markó András ur 10 frt, Gunya János ur 10 frt, 1865-ben Néhai Czabuch Sámuel ur hagyománya 50 frt, 1867-ben A nyiregyházi takarékpénztár 150 frt, Kitka Anna Kósa Jánosné uró 10 frt, Dan Katalin hagyománya 20 frt, 1860-ben Süták-féle hagyaték 212 frt, 71 kr, 1870-ben Molitorisz Rozália k. a. 20 frt, 1871-ben Il-lés István ur adománya 5 frt, Nagy István uró adománya 5 frt, Rudics Andrásné Czibrisz Zsu-zsanna uró 50 frt, 1872-ben Kovács Pál ur hagyatékából 20 frt, Feldheim Ignác ur adománya 5 frt, Az előbbivel összesen 6233 frt, 92 kr, Nyiregyháza, april. 12. 1874.

* Lapunk által az év elején annyira han-goztatott és ajánlott népirodalmi vállalat csakugyan megszületett, de nem itt, hanem Arad vidékén. Az "Aradvideki tanító-egylet" egy helyesen okadotól fel-hívást küldött szét e tekintetben, melyhez a népiro-dalom egy új közlönye is van mellékelve. "Elvitte az ördög, vagy a pénzasók szerencsétlen története" cím-mel: írta Pirospista; ára egy félíves számnak 3, egész íves számnak 5 kr. Sok sikert kívánunk e nemes tö-rvékésze.

□ Örömmel tudatjuk lapunk tisztelt olvasói-val, hogy a mult évi kolerajárványban érdemeket szer-zett hazafiak közt meglekényben Garami Jakab és Szabó Dávid urakat királyi kitüntetés érte. Az első — mint a lapokban olvassuk — arany érdemkereszettel, az utóbbi koronás arany érdemkereszettel díszített fel.

— A május 16—18-iki havas esőzés áldozatái. Ez idő szerint megyénk különböző vidékeinől külön-böző adataink vannak: a b-rezeli gulyából megölt a zivatar 30 db. kisebb-nagyob marhá; a dombrádi menesből elhullott vagy 60 db. ló és csikó. Ugyan itt volt olyan eset is, hogy egy szegényebb sorsú ember három lovát szombaton máj. 16-án kivitte a legelőre, hogy vasárnap ott heverje ki magát és hétfőn — nem volt mit befogni. Mind a három ló megdőglött. Két bezéddi birtokos juhnyájából elesett körülbelül 80—90 db. juh. Az eszenyi határban legelő damáci gulyából 13 apróbb-nagyob hult el; az ugyanott legelő eper-jeskei marha-falkából egy esett. A cigándi gulyából ha hitelt adhatunk a különben jó forrásból vett hírek-nek 100—120 lett volna az áldozat. A Tisza, Latorca és Szernye folyók partiairi elterülő legelőket nagy rész-be ellepte, elborította a víz. A szarvasmarha így sok helyt a legelőről jászolra szorult. Szilva és meggy a Tisza mentén igen kevés lesz a dér miatt. Sokan rá jöttek az alant fekvő földrén arra is, hogy az elvetett krumpli, pasuly s más ily magvak a majusi esőzések és hideg miatt elrohadtak. Valóban: "meg-nehezült az idő viharos járása felettünk!"

6.) A beregymeyi híres Szernye-mocsár le-csapolása. A munkács-beregzásai országúttól nyu-gatra eső szernye-mocsár lecsapolására az illető érde-kekt birtokosok engedélyt nyertek. A mocsár vizét a Latorca levezető csatorna Eszeny, szabocs megyei község határári is keresztül menne; ennél fogva máj. 15-én, nevezett község határári Bereg-és Szabocs-megyei alispánjainak elnöklete alatt egy küldöttség már a csatorna útjába eső földek kisajátítása ügy-be munkálkodott: illetőleg egyezség eszközését ki-sértette meg az illető földtulajdonosokkal. Megtörtént-e az egyezség? nem tudjuk. De ha nem történt, vagy nem is történhetik: becslés által fog a szükséges föld-voval kisajátítani; hanem a Szernye-mocsár lecsa-polásának meg kell történni: legalább az érdekeltek így vélekednek.

A KÖZÖNSÉG ROVATA

Nyilvános hála s köszönet.

Alulirottak, bánatba merült családnk nevében is, — nem mulasztatjuk el, hogy osztatlan hála-köszöne-tünket ne nyilvánosán Nyiregyháza tisztelt közönség-nek felejtethlen Erzi leányunk temetése alkalmából irántunk osztálykönyves nélkül taunított azon meleg érdeklődéséért, melyszertit oly nagy számú öszzvegy-telével adott kifejezést melyt gyászunk iránti részvét-ével, s igyekezett ezáltal sügött szívünk fájalmát enyhíteni. Fogadják megézszer egyenként és egyetemben örököl hálnk s köszönetünk kifejezését.

Nyiregyháza maj. 29. 1874.

Nikelszki Mátyás és neje.

Hálás köszönetem nyilvánítottam, nagytisz. Bartholomaeusz János főesperes és tiszt. Farbak József helybeli evang. lelkész uraknak 10 főtnyi adományukért, mely általuk „bizonyos szomorú alkalmi papi eljárás” czimén a növegyet árvaháza javára ajánlott fel.

Koblicz Ottília
a növegyet pénztárnoka.

SZINÉSZET.

— **Hétfőn**, máj. 25. „Londoni koldusok” dráma 5 felvonásban, Lemoingtól; fordította Egressy. E színmű legérdekesebb alakjai: Spuers iskolamester (Balog), Smyke (Abonyiné), Nyeleby Miklós (Abonyi) és John Browdy (Károlyi). Ezek közt leginkább kitűnt az iskolamester, aki a régi iskolamesterek egy, élethű példányát állítja élénk, és a kivételben páratlan ügyességgel személyesíté; mellette kitűnik még John Browdy, a mászár nyers modorával és őszinte igaz barátságával. A többi szereplők alig érdemlik az említést, amennyiben szerepemtudásuk miatt játéku is igen sok kívánni valót hagyott fenn. Közönség meglehetősen szép számmal.

— **Kedden**, május 26. „Falusiak” czimű vigjáték Szigethytől volt hirdetve; azonban színházlátogatók hiányában az előadás elmaradt. Ez leginkább a másnapra határozott és meg is tartott majálisnak tulajdonítható.

— **Csütörtökön**, máj. 28. „Erdő szépe vagy nemes és polgár” dráma 5 felvonásban. Nagyszámú közönség előtt. Az „Erdő szépe” Abonyiné személyesíté, a ki ügyes feltalálása a darab szellemének komoly átérzése által, a drámában szükséges életteljességnek s életre hatásának kitünően megfelelt. Ő az előadásban valóban komoly gondot fordít a nyelvezetre s azt szépen választékosan tudja használni és mégis feszelen-

nő s könnyedén is tenni. Abonyi — ki Morel György vashámor tulajdonos személyesíté hasonlólag kell nyilatkoznunk, erőteljes szép és könnyű előadása a közönség közérdeklődésével találkozott. Kovács (Gui Chatel Albin marquis) szinte birt azon kellekkel, melyek ily fontos és nehéz szerep előadásához megkívántak. Komivesné (Luiza) komikus arcz és szemjateka, mit szerepe utólag észre is vett, nem illet be a drámai komoly előadás keretébe, azonban meglátszott az hogy ő s a többi szereplők, szerepök átsajátítására nagy gondot fordítottak, s innen mondható az egész drámai előadás szépnek és sikerültnek.

— **Szombaton május 30-án** „Abonyi Gyula jutalomjátékát” adott az „Arany paraszt” színmű négy szakaszban. A színház zsufozásig volt telve közönséggel, a közönség pedig telve volt elismeréssel s kedves meglepéssel. Abonyiné (Vroni) mint mindig, ugy most is helyesen oldá meg szerepét; utána második helyen méltán említhetjük Abonyit, ki (Sólyom Tónt) személyesíté; ő az alakításban, a magyar nyelv zamatossá használatában s az érzelmei hű és eredeti tolmácsolásában tünt ki ezuttal is. Komivesné (Afra) játéka, melybe oly ügyesen beletalálta magát: a közönség közérdeklődésével találkozott. Kovács (Farkas) komoly szerepét elég hűséggel adta. Latabárnak (Hel korn) nagy hátrányára van a hibás organum. Az egész előadás kitünően sikerült.

Szerkesztői levéltáska.

— **A „Sohaj” szerzőjének.** A küldeményt terjedelmessége miatt ez időszerint nem adhatjuk, különben is némi igazságtalanságot szül. Egy levelezési lapban tessék nyilatkoznunk; sajgó alá bocsáthatom-e, mindössze czimén kell változtatni.

— **Sz. urnak.** A küldeményt eddig helyszüké miatt nem adhatuk, még azonban most sem késett minthogy megyei gyűlésről szól. Egy levelezési lapban tessék nyilatkoznunk; sajgó alá bocsáthatom-e, mindössze czimén kell változtatni.

Üzleti értesítés.

A Nyiregyházi terményszernaknál máj. hó 30-án bejegyzett terményárak.

Piaczi ár	Kereskedési ár 100 köbölöközve
Rozs 00—00 fontos	4.75—4.85
78—80 "	0.00—0.00
79—80 "	5.00—5.25
Baza	6.50—7.00
Arpa	3.15—3.20
Zab	2.25—2.50
Tengeri	4.25—4.30
Köles	4.10—4.20
Bab, tiszta fehér	5.50—5.75
Káposztarepcz	0.00—0.00
Lemng	0.00—0.00
Gomborka	0.00—0.00
Kendermag	0.00—0.00
Mak	9.50—10.00
Napraforgóalj	
Szesz 30 fokú magy. itezo	26
	vámmázsa szer. 7.15—7.30
	3.60—3.70
	ó termés,
	8.00—8.75
	8.50—8.90
	6.—6.500
	5.50—6.00
	8.00—1.000
	16.00—17.24

Vasuti közlekedések.

A „tiszaidei” vasutvonatok indulása, Nyiregyházról: Miskolcz Kassa felé 5 óra 30 perczor d. u. és 7 óra 48 perczor reggel. Nyiregyházról Debreczen felé indul 10 óra 45 perczor d. e. és 7 ór-18 perczor este. Nyiregyházról indul Ungvárra felé 8 óra 20 perczor reggel, (szeredán, szombaton 6 óra 47 perczor este; érkezik 6 óra 5 perczor este és (szeredán szombaton) 10 óra 17 perczor d. e.

Felelős szerkesztő: Lukács Ödön.

HIRDETÉSEK.

A CZUGOS-KERTBEN május havában

1 teljes öl jóminőségű bükkfa . . . 10 fr.
1 teljes öl kitünő minőségű bükkfa . . . 11 fr.
1 bécsi mázsa bükkfa-szén . . . 1 fr. 60 kr.
(4—4) Marsalkó Károly.

Haszonbéri hirdetmény.

Alólírtnak Nagy-Halászi mintegy 2800 holdat tevő birtoka ezenel, vagy a jövő 1875-dik év Szt.-György napjától számítandó 3 vagy 6 évre haszonbérbe vehető; bővebb felvilágosítást nyujt Dr. Heuman Ignác ur Nyiregyházán vagy Kálló-Semjénben a lentirt tulajdonos

(3—1) **Kállay Andrásné.**

HIRDETMÉNY.

V. b. Pick Herman csódválasztmányának határozata folytán a tömeghez tartozó nyiregyházi ingatlanok f. évi június hó 1-én s szükség esetén július 1-én a kir. törvéyszék helyiségében, az orosi ingatlanok pedig június 2-án s illetőleg július 2-án Oros közönségánál nyilvános árverésen eladatul fognak.

Nyiregyháza, 1874. május 2-án.

Englander Fülöp.
tömegrendnök.

A nyiregyházi VÁSÁR

június 8-án újra meg fog tartatni.

Lónyay Györgynek

vás. naményi gazdaságában eladó egy kitünő szépségű és jámborságu ötödü sveitzer bika. A venni szándékozik, értekezhetnek, akár szóval akár levélben a tulajdonossal. Lakása az utolsó-posta V.-Naményi.

5165. tk.

1874.

Árverési hirdetmény.

A nyiregyházi kir. törvéyszék tkönyvi osztálya részéről közhírré tétetik miként Dr. Sziklász Mihálynak Pozsgay Ferencz és neje elleni végrehajtás alá vont s a nyiregyházi 2819. szímben foglalt városi ház udvar telkével együtt, a f. évi június 11-ik napjára kitűzött második árverésen, a legtöbbet ígérőnek becsárón alól is elfog adatni.

Kelt a nyiregyházi kir. tszék tkvi osztályának 1874. május 16-án tartott üléséből.

Papp László,
s. telekönyveztető.

Dr. Rottman Lipót

helybeli orvos tudatja az érdeklött közönséggel, hogy május elsejétől lakását a nagydebreczeni utcába Jánosky Andrásnak Pavlovics boltjával szemben eső házába tette át; valamint tudatja azt is, hogy napjában d. u. 2—4-ig mindennemű fogműtéseket végezend.

Előfizetési fölhívás.

1874. január 1-én új előfizetést nyitottunk a

„SORSOLÁSI TUDOSÍTÓ”

harmadik évfolyamára,

mely

minden húzás után havonként

2—3-ot jelenik meg.

Egészévi előfizetési díj:

Budapest számára díjmentesen a házhoz hordva 2 frt.

Az osztr.-magyar tartományok számára díjmentesen postán küldve 2 frt.

Német-, Olaszország-, Dunatejedelmések-, Szerbia és Svácz számára 2 frt 50 kr.

Ujonnán jelennek előfizetőknak a már megjelent számnok még rendelkezésre állnak.

Hirdetéseket olvasónak véteknék föl

A „sorsolási tudósító”

(10—9)

kiadó hivatala

Budapest. halvány-utca 9. sz.